

Portfolio za jezike & kvalifikacije

za migrante, migrantkinje i izbeglice

Portfolio za jezike & kvalifikacije (SQuP)

za migrante, migrantkinje i izbeglice

razvijeno u „Verein Projekt Integrationshaus“
od Verene Plutzar i Ilse Haslinger
uz saradnju Mannix Akinfenwa i Angelike Hrubesch
u okviru EQUAL – partnerstva *qualifikation stärkt*

Koordinacija: Wiener Integrationsfonds
Odgovoran za financije: Wiener
ArbeitnehmerInnen Förderungsfonds
Odgovoran za modul: Verein Projekt
Integrationshaus

uz podršku od: *abz.austria*, Autonome
österreichische Frauenhäuser, Beratungs-
zentrum für Migranten und Migrantin-
nen, Berufsausbildungszentrum des bfi
Wien, flexwork GmbH, Ruth Kronsteiner

Program Management GmbH

subvencionirano iz sredstava Evropskog socialnog fonda (Europäischer Sozialfonds) i Saveznog ministarstva za privredu i rad (Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit)

Impresum: Izdato od: Verein Projekt Integrationshaus, Engerthstraße 161-163, 1020 Beč. Odgovoran za sadržaj: Andrea Eraslan-Weninger. Koncept/redakcija: Verena Plutzar, Ilse Haslinger. Grafička obrada: Andrea Klar, [creation:one] media lab, www.creation-one.com. Štampa: Digitaldruck.at Druck- und Handelsgesellschaft m.b.H., 2544 Leobersdorf. Naslovna slika: „Graffiti-Wand am Monmartre“, www.photocase.de. Mesto izdavanja: Beč, maj 2005.

*Izgleda da je tako: Pitanja su,
iz čega nastaje ono što ostaje:*

*Pomislite na pitanje deteta:
Šta radi vetar, kada ne duva?*

Erich Kästner

Ovaj portfolio pripada:

Obrađeno od

do

u instituciji:

(pečat)

Sadržaj

	Predgovor	6
1	Gde se nalazim sada?	12
	Ja sam više nego samo suma svojih podataka Interesi i učenje – Sposobnosti i znanje – Obrazovanje – Radna praksa i druge delatnosti – Profil mojih kompetencija	14
	Poznavanje jezika Jezik države u kojoj se nalazim govoriti i razumeti – Jezik države u kojoj se nalazim slušati / čitati / pisati – Čeklista za upotrebu jezika na poslu	20
	Dokumentacija Moj poslovni profil – Lista mojih obrazovanja – Lista moje radne prakse – Lista mojih dodatnih aktivnosti – Poznavanje jezika – Poznavanje jezika za poslovne svrhe	27
2	Gde zelim da stignem?	36
	Gledišta Misli uz temu rada – U poslovnom procesu (op-) stajati – Uloge spola na poslu	38
	Tržište rada Mreže – Naći informacije – Orijentacija na tržištu rada – Moje idealno radno mesto – Moji poslovni ciljevi	43
3	Kako da stignem tamo?	48
	Put k poslu Put k mom poslovnom cilju	50
	Strategije učenja Tehnike i strategije učenja – Strategije učenja jezika	52
	Cilj pred očima Kako koristim vreme? – Postaviti sebi cilj – Moj plan – Prekontrolisati sopstveni plan – Moj plan (lista) – Pregled godine	55
4	Glosar	62
5	Dosje	65

Šta je to Portfolio za jezike i kvalifikacije?

Portfolio je mapa sa vežbama. Radom sa portfolijem ćete

- postati svesni Vaših sposobnosti, znanja, kompetencija i kvalifikacija, koje ste tokom vremena stekli u svim životnim situacijama.
- dobiti mogućnost da se orijentišete na tržištu rada i naći Vama odgovarajuće zanimanje.
- dobiti podršku da poboljšate znanje jezika, koje Vam je potrebno za odgovarajući posao.
- skupiti sve dokumente, koji su Vam potrebni za konkurs.
- naučiti da sebi postavite ciljeve i da proširite tehnike učenja.
- planirati na taj način korake koji su Vam potrebni za stupanje na tržište rada ili za promenu profesije, tako da Vi i vaša okolina možete da savladate promene.

Reč „portfolio“ u uobičajenom smislu znači prezentaciona mapa, npr.: portfolio fotografa je mapa koja za prezentacione svrhe sadrži njegove najbolje radove. Vaš portfolio ne služi za prezentacije. Kad ste prošli sve vežbe dobićete mapu koja Vam pokazuje Vaše uspehe i sposobnosti. Putem lista i skupljanjem dokumenata, Portfolio za jezike i kvalifikacije Vas priprema na sastavljanje Vašeg životopisa i na konkurs.

Koju korist imate od rada sa Portfolijem za jezike i kvalifikacije?

Stupanje na tržište rada odnosno menjanje profesije nije jednostavno. Zbog toga mislimo da je što bitnije da upoznate Vaše sposobnosti, znanje i kompetencije. Jer tako razvijate ne samo samouverenje nego i nove perspektive koje Vam otvaraju dosad nepoznate mogućnosti

Da biste upoznali Vaše sposobnosti, znanje i kvalifikacije, bitna je spremnost da sebi nađete vremena za rad sa ovim portfolijem i da postavljena pitanja odgovorite u potpunosti. Tako ćete naći odgovarajući pravac na tržištu rada i crpiti snagu za one promene, koje Vas vode do željenog poslovnog cilja.

Šta Vas očekuje tokom rada sa Portfolijem za jezike i kvalifikacije?

U radu sa Portfolijem očekuje Vas u prvoj liniji refleksija, to jest razmišljanje o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti i razmena misli sa drugima. To je najbolji način da postanete svesni Vaših sposobnosti, mogućnosti, ličnih predstava i ciljeva. Portfolio Vam postavlja opširna pitanja o svim oblastima Vašeg života, koje bi mogle biti bitne za Vašu poslovnu orijentaciju

Odgovore koje dajete na pitanja, neka druga osoba može odrediti „tačnim“ ili „netačnim“. Ali samo Vi lično znate da li je odgovor tačan, i sami odlučujete koliko želite nekom drugome reći. Vaši odgovori neće biti prosleđeni, kontrolisani ili ocenjeni ako Vi to ne želite.

Biće Vam korisno ako misli podelite sa drugima. Na taj način možete dobiti nove poglede i videti nešto, što dosada možda još niste uočili. Šta od drugih želite da prihvatite ili ne, prepušteno je lično Vama.

Ako upotrebljavate Portfolio tokom kursa, onda iskoristite priliku razmene sa kolegama/kolegamicama i trenerima. Ako neka pitanja ne želite da razmatrate tokom kursa onda razmislite da li poznajete neku osobu sa kojom želite da porazgovarate o njima. Naravno pitanja možete i sami za sebe da odgovorite.

Kako je Portfolio za jezike i kvalifikacije sastavljen?

Portfolio za jezike i kvalifikacije svojim sastavom sledi sledeća tri pitanja: *Gde se nalazim sada? Gde želim da stignem? i Kako mogu tamo da stignem?*

U prvom delu *Gde se nalazim sada?* ćete pomoću pitanja moći da sakupite Vaše sposobnosti, znanje, kompetencije i kvalifikacije.

U drugom delu *Gde želim da stignem?* razmišljaćete o Vašem stavu prema radu i poslu. Dobićete pregled o tržištu rada i time ćete se pripremati na opstanak u poslovnoj svakidašnjici.

U trećem delu *Kako da stignem tamo?* bavićete se time, kako da stignete do Vašeg poslovnog cilja.

U četvrtom delu *Dosije* možete skupiti Vaša svedočanstva, potvrde o kursevima koje ste pohađali, potvrde od poslodavaca i druge dokumente.

U petom delu *Glosar* imate mogućnost da zabeležite reči i da ih objasnite.

O jeziku Portfolija

Jezik Portfolija nije uvek lako razumeti, pošto sadrži mnoge reči koje su deo stručnog jezika i zato što se iza pitanja nalaze predstavke, koje se odnose na neku stvarnost, koja Vam je možda još nepoznata. Rad s Portfolijem je veoma koristan, jer možete naučiti nove reči koje Vam omogućuju uvid u norme i pravila ovdašnjeg radnog života. Da bi ste to uspeli bitno je da razumete pitanja u potpunosti. Ako pri tome imate poteškoća, onda pitajte nekoga ili upotrebite prevod. I pošto Vi dajete odgovore, možete ih naravno formulisati i na maternjem jeziku. Ali da bi što bolje naučili jezik države u kojoj se nalazite korisnije je da pokušate što više da izrazite na njemu. Za početak radnog odnosa u svakom slučaju morate biti u stanju da se samostalno prezentirate na tom jeziku.

Kako je došlo do razvitka Portfolija za jezike i kvalifikacije?

Od 2002 do 2005-god. Evropska unija sprovela je program, sa ciljem da inovativnim projektima podržava određene grupe pri stupanju u radne odnose. Program se nazivao EQUAL 1 (engleski „jednak/a/o“). Taj program je sproveden u partnerstvima koja su se sastajala iz relevantnih zastupnika sa političkog i stručnog nivoa, s ciljem da sadržaji projekta budu što mnogostraniji i efektivni. Osim toga su nacionalna partnerstva morala da sarađuju sa partnerstvima drugih zemalja Evropske unije da bi razmenili iskustva.

U Beču stvoreno je partnerstvo između prosvetnih institucija, saveza za migrante i aktera politike zapošljavanja. To partnerstvo je sebi postavilo cilj da razvije nove instrumente, koji migrantima mogu da olakšaju dostup prosvetnim institucijama i tržištu rada. Polazna tačka partnerstva s imenom *qualifikation stärkt* (kvalifikacija jača) bilo je iskustvo da migranti donose sa sobom razne kvalifikacije i kompetencije u države u kojima se trenutno nalaze, a da se te premalo prepoznavaju i koriste. S druge strane migranti nisu u stanju da iskoriste postojeće mogućnosti obrazovanja u potpunosti, jer imaju specifične zahteve

(npr. poznavanje više jezika) na koje se sa strane prosvetnih institucija najvećim delom ne obraća pažnja

U okviru partnerstva quaifikation stärkt sprovedeni su razni projekti, npr. osnivanje savetovaništa za dodatno obrazovanje migranata isto kao i razvoj i isprobavanje Portfolija za jezike i kvalifikacije

Partnerske institucije Bečke integracione kuće (Wiener Integrationshaus) bile su abzwien, Arbeiterkammer Wien, Beratungsstelle für Migranten und Mingrantinnen, Berufsförderungsinstitut Wien, flexwork, Verein Autonome Frauenhäuser Österreichs (AÖF), waff Management GmbH, Wirtschaftskammer Wien i Wiener Intergrationsfonds. Transnacionalni partneri bili su mare - Migration und Arbeit (migracija i rad) Rhein-Main u Nemačkoj i Nieuwkomers aan de slag u Nizozemskoj.

Za razonodu

Da bi Vam pokazali da će se Vaš trud na kraju isplatiti, izabrali smo nekoliko citata osoba koje su radile sa Portfolijem za jezike i kvalifikacije:

„Šta ću poneti: Ako stvarno želiš da postigneš neki poslovni cilj moraš da razmišljaš korak po korak kako možeš do njega da stigneš.“ (Sunita)

„Brinula sam se o starijim osobama iz moje rodbine ali sam uvek mislila da je to samo neka lična obaveza. Portfolio mi je pokazao da mi to i poslovno može mnogo da pomogne.“ (Linet)

„Učiš dok si živ.“ (Zarin)

„Sada znam kako i gde mogu da učim. Naučila sam gde i kako mogu da iskoristim svoja iskustva. Znam kako da izrazim ideje koje se odnose na moj život.“ (Maria)

„Ništa nije bezizgledno - ima dovoljno institucija i ljudi koji mogu da ti pomognu ali kao prvo je bitno da ustanoviš da postoje.“ (Basmah)

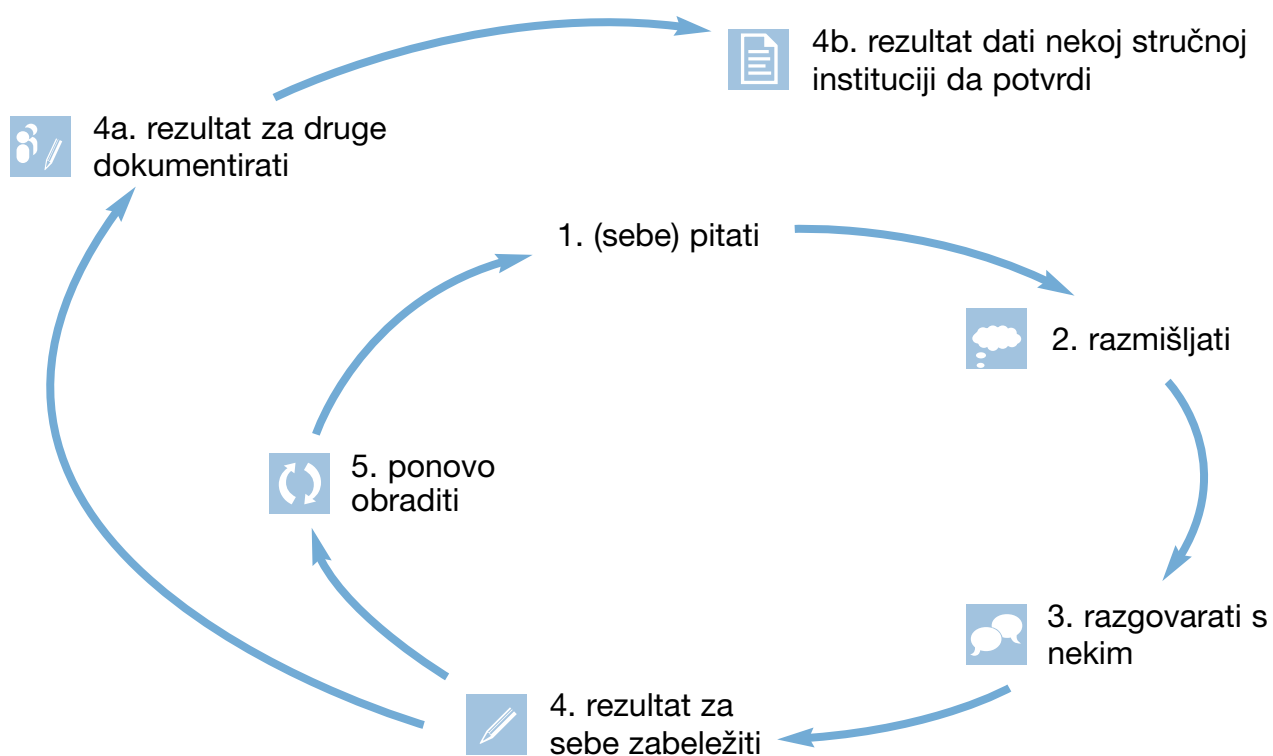
„Primetio sam da stvari lakše shvatam i učim kad ih objasnim nekom drugom.“ (Trajko)

Proces obrade portfolija

Portfolio za jezike i kvalifikacije je proces-portfolio. To znači, vrednost rada sa Portfolijem leži u procesu obrade samog Portfolija. Zbog toga je bitno da tom procesu priuštite dovoljno vremena i da se pridržavate koraka koje smo u sledećem opisali. Ako obratite pažnju saznanjima koja se pokazuju tokom obrade Portfolija primetićete korist koju Vam donosi obrada Portfolija.

1. Kao prvo pročitajte pitanja, nađite dovoljno vremena i razmislite šta ta pitanja u Vama izazivaju.
2. Kao prvo razmislite. Nemojte odmah da date odgovor na pitanje, nego saberite sve što Vam u vezi tog pitanja padne na pamet.
3. Kao sledeće razgovarajte s nekim o tome. To može biti neka koleginica ili kolega, voditelj kursa ili neko ko vam je blizak. Iskoristite tu priliku razmene misli i postavite pitanja odnosno dopustite da Vam se postave pitanja! Čujte druga iskustva i perspektive!
4. Tek onda nakon razgovora zabeležite one tačke koje su Vam o odnosu na pitanje važne. Nemorate da date odgovor na svako pitanje, nego bitno je da odgovorite na ona, koja su za Vas važna.
 - a. Imate radne listove u obliku lista, na kojima možete sabrati sve informacije o sebi. Oni služe dokumentaciji i možete ih koristiti u slučaju ako želite nekom drugome da date informacije o sebi.
 - b. Poneke ovih informacija može da Vam potvrdi institut kod kojeg obrađujete Portfolio za jezike i kvalifikacije odnosno neki drugi institut.
5. Poneka pitanja trebali biste nakon nekog vremena ponovo da postavite sebi a poneke liste tokom vremena da dopunite. Tako možete da pratite i uočite sopstveni proces razvitka.

U sledećem proces označen simbolima koje ćete naći i u portfoliju:

ovaj list koristiti samo u grupi i/ili sa osobama koje prate proces obrade portfolija

1 Gde se nalazim sada?

Ja sam više nego samo suma svojih podataka

Poznavanje jezika

Dokumentacija

Ja sam više nego samo suma svojih podataka – Poznavanje jezika – Dokumentacija

Kada tražite nove puteve, preporučuje se da kao prvo odredite mesto gde ste. Onda imate jasno ispred sebe gde se trenutno nalazite i kako ste tu stigli, šta ste već sve učinili i postigli u životu i koje ste sposobnosti, znanje, i kvalifikacije znači kompetencije, prilikom toga razvili. Vaši interesi Vam osim toga pokazuju šta se još sve nalazi u Vama iako to još (poslovno) niste razvili.

Pogled na Vaš stav prema novim stvarima pokazuje Vaš lični pristup učenju. Rad, škola i obrazovanje su Vam pružili više nego samo stručno znanje. Iako još nikada niste bili zaposleni u klasičnom smislu, dosadašnji život bio Vam je bogat iskustvima. Kroz to ste naučili mnoge stvari, kojih možda niste skroz svesni, ali na koje možete da osujete Vaš budući život.

Vaše šanse i mogućnosti koje imate na tržištu rada zavise dodatno od poznavanja jezika države u kojoj se nalazite. Poboljšavanje tog znanja je važno ako želite da postignete svoje poslovne ciljeve. Ali kao prvo je bitno da razmislite koje jezike već govorite i i gde ih koristite. Kada Vam je jasno šta na poslu morate da obavite u jeziku države u kojoj živite, pašće Vam i učenje lakše - sami upravljate šta želite dodatno da naučite.

Ako se osvrnete, pogledate na Vaš život i napravite bilans, dobićete važne ideje kako Vaš život može da se nastavi. Svi sadržaji ovog dela daju informacije za izbor Vašeg budućeg posla ili obrazovanja u Austriji. Zbog toga je ovaj deo tako opširan. Cilj ovog dela je da nađete Vaša „skrivena blaga“.

Interesi i učenje

- Koje interese, strasti ili hobije imam ili sam imao/imala?
- Koje znanje i sposobnosti sam prilikom toga razvio/razvila?

- Koj stav imam prema učenju?
- Šta povezujem sa novim i nepoznatim?
- Kako razvijam nove sposobnosti?

Znanje i sposobnosti

Mislim na svoje obaveze u porodici, na poslu, u svom svakodnevnom životu:

- Šta umem posebno dobro? Po čemu mogu to da prepoznam?
- Kako sam to naučio/naučila, kada i od koga?
- Jesam li imao/imala ideale? Ko je to bio? I zašto?
- Šta želim još da naučim?

Obrazovanje

- Koje škole sam pohađao/ pohađala?
- Šta sam učio/ učila posle škole odnosno koje kurseve sam pohađao/ pohađala?
- Kada, gde i koliko dugo?

- Koje sadržaje su predavali? Koje predmete sam imao/ imala?
- Šta me posebno interesuje? Zašto?
- U kojim predmetima nisam imao/ imala poteškoća? U kojima jesam? Zašto?
- Koje znanje i sposobnosti sam pri tome naučio/ naučila?
- Šta bi osobe iz tog kruga (nastavnici, kolege/ koleginice, članovi porodice,...) rekli o meni?

Iskustva sa tržišta rada i druge delatnosti

- Šta sam do sada sve plaćeno ili besplatno radio/ radila? (radno mesto, učestvovanje u porodičnom preduzeću, domaćinstvo, učestvovanje u političkim organizacijama, zajednice, nega starijih osoba,...)
- Kada, gde, koliko dugo?
- Koje poslove sam obavljao/ obavljala? Koje sam obaveze imao/ imala?
- Kako je izgledao moj tipičan radni dan?

- Gde sam naučio/ naučila ono što je bilo potrebno da bih mogao/ mogla da obavim te obaveze i radove?
- Koje znanje i koje sposobnosti sam pri tome prikupio/ prikupila?
- Koje obaveze i koje radove sam lako obavljao/ obavljala a koji su mi bili naporni? Zbog čega?
- Šta bi osobe iz tog kruga (šef, kolege, saradnici, mušterije, članovi porodice,...) rekli o meni?

Profil mojih kompetencija 1

sposobnost/kompetencija	da	manje više da	manje više ne	ne
motivacija				
oduševiti se nekim ciljem				
samostalno prikupiti informacije				
lična organizacija				
ciljeve za sopstveni život postaviti				
postavljene ciljeve ispuniti				
raspodeliti vreme				
brinuti se o sopstvenom zdravlju				
odgovornost				
posledice sopstvenog činjenja proceniti				
obaveze savesno ispuniti				
držati se dogovora				
opteretljivost, savlađivanje stresa				
raditi pod vremenskim pritiskom				
strpljenje				
ostati pri zadatku				
zadatke i nasuprot otpora ostvariti				
sa smetnjama konstruktivno izići na kraj				
komunikacija				
stupiti u kontakt s nekim				
duže vremena koncentrisano slušati				
komplikovane sadržaje jasno razlagati				
kritiku tako formulisati da nekom drugome ne pada teško da je prihvati				
rešenja putem razgovora naći				
sopstveno ponašanje kritično razmatrati				

Profil mojih kompetencija 2

sposobnost/kompetencija	da	manje više da	manje više ne	ne
sarađivanje/ rad u timu				
prihvatiti podršku				
nuditi podršku				
sklopiti kompromis				
uspostaviti i održati saradnju				
sposobnost konstruktivnog rešavanja konflikta				
i pri različitim mišljenjima aktivno tražiti neko rešenje				
aktivno tražiti rešenje				
druga mišljena shvatiti kao šansu				
sposobnost nalaženja rešenja				
rešenja realizovati				
i u teškim situacijama naći izlaz				
probiti se				
fleksibilnost i mobilnost				
ciljeve prilagoditi novim uslovima				
sa različitim zahtevima istovremeno izići na kraj				
otvoren/a za nove zadatke				
sposobnost organizovanja				
različite zadatke koordinirati				
dugoročno planirati				
postaviti vremenski redosled				
zadatke delegirati				
obratiti pažnju na ekonomnost i kvalitet				
doneti odluke				

Jezik države u kojoj se nalazim govoriti i razumeti

Da bih mogao /mogla efektivno da poboljšam svoje poznavanje jezika, razmišljam u kojim situacijama koristim koj jezik:

- S kim govorim na maternjem jeziku?
- S kim govorim na nekom drugom jeziku?
- S kim govorim na jeziku države u kojoj se nalazim? Je li govorim rado na tom jeziku?
- Gde želim da govorim na jeziku države u kojoj se nalazim? Iz kog razloga?

Ustanovljavam koji su mi uslovi potrebni da bih mogao/ mogla da govorim jezik države u kojoj se nalazim:

- Gde mogu bez pomoći da se sporazumem na jeziku države gde se nalazim?
- Koja atmosfera mi je potrebna za to?
- U kojim situacijama bi bilo korisno da sam sposoban/sposobna da se sporazumem na jeziku države u kojoj se nalazim?

Jezik države u kojoj se nalazim slušati / čitati / pisati

- Razmišljam o tim pitanjima i u odnosu na slušanje.

- Razmišljam o tim pitanjima i u odnosu na pisanje.

- Razmišljam o tim pitanjima i u odnosu na čitanje.

Poznavanje jezika

- Koje jezike govorim i koliko dobro?
- Ocenjujem poznavanje svih jezika koje govorim po pregledu 1.

- Je li umem na jeziku države u kojoj se nalazim da izrazim sve ono što mi je potrebno na poslu?
- Ocenjujem svoje poznavanje jezika po čeklistama.

- Kontrolišem svoje ocene iz čeklista zajedno sa svojim kolegama/ kolegamicama na kursu i sa voditeljem kursa ili sa mojim savetikom/ mojom savetnicom.

Pregled za ocenjivanje sopstvenog poznavanja jezika 1*

	A1 (pomalo)	A2 (prilično dobro)	B1 (dobro)
slušati	Razumem meni poznate reči, jednostavne rečenice koje se odnose na mene, moju porodicu ili konkretne stvari oko mene ali samo pod uslovom ako se govori polako i jasno.	Razumem pojedinačne rečenice i najpoznatije reči ako se odnose na stvari koje su mi bitne (npr. vrlo jednostavne informacije o mojoj ličnosti i mojoj porodici, mom poslu, o pazaru, mojoj bližjoj okolini) Razumem najbitnije informacije kratkih, jasnih i jednostavnih poruka i najava.	Razumem najbitnije tačke kad se korsiti standardni jezik i ako se radi o temama koje su mi poznate (posao, škola, slobodno vreme itd.) Mogu da pratim mnoge emisije na radiju i televiziji o aktualnim događajima. Takođe mogu da razumem glavne informacije tema koje se odnose na moj posao i moje interese ali samo ako se govori jasno i polako.
čitati	Razumem samo pojedinačna poznata imena, reči i skroz jednostavne rečenice, npr. na znacima, plakatima odnosno u katalogizima.	Umem da pročitam samo kratke i jednostavne tekstove. U jednostavnim tekstovima iz svakodnevnog života (npr. oglasi, prospekti, red vožnje) umem da nađem konkretne i predvidljive informacije. Takođe razumem jednostavne poruke.	Razumem tekstove u kojima se pre svega koristi opšti svakodnevni ili stručni jezik, npr. poslovne oglase, brušure za dalje obrazovanje.
učestvovati u razgovorima	Umem da se sporazumem na jednostavan način, ako je moj partner spreman da govori malo sporije, da ponavlja neke reči ili nešto izrazi na neki drugi način i ako mi pomogne pri formulisanju onoga što želim da kažem. Umem da postavim odnosno odgovorim jednostavna pitanja ako se radi o meni potrebnim stvarima odnosno meni poznatim temama.	Umem da se sporazumem u jednostavnim odnosno rutinskim situacijama u kojima se radi o jednostavnoj i direktnoj razmeni informacija odnosno o poznatim temama ili delima. Umem da vodim kratki kontaktni razgovor ali ne razumem dovoljno da samostalno održim tok razgovora.	Umem da savladam najveći broj situacija koje susrećem u svakodnevnom životu. Umem bez pripreme da učestvujem u razgovorima o temama koje su mi poznate. Umem da razjasnim potrebne korake u jednostavnim situacijama.
formulisati čitave rečenice	Umem da koristim jednostavne fraze i rečenice da bih opisao/ opisala osobe koje su mi poznate odnosno da objasnim gde stanujem.	Umem sa dovoljno reči i jednostavnim sredstvima da opišem svoju familiju, uslove pod kojim živim, svoje obrazovanje i svoj trenutni odnosno zadnji posao.	Umem da govorim u jednostavnim i povezanim rečenicama, da bih opisao/ opisala iskustva i događaje odnosno svoje sne, nade i ciljeve. Umem kratko da iznesem i obrazložim svoje mišljenje i planove.
pisati	Umem da napišem kratak i jednostavan tekst, npr. liste. Umem da upišem u formular, npr. u prijavu boravka, ime, adresu, nacionalnost, itd.	Umem da napišem kratke beleške, poruke i lična pisma i da ispunim fomulare npr. ako tražim posao u nekoj firmi.	Umem da napišem jednostavan tekst o temama koje su mi poznate ili me lično zanimaju. Umem da napišem duže izveštaje i poruke. Uz malo pomoći umem čak i da napišem službena pisma

* prema zajedničkom okviru referencija za jezike Evropskog saveta/Štrasburg i sa specifičnim promenama u domenama

Pregled za ocenjivanje sopstvenog poznavanja jezika 2*

	B2 (odlično)	C1 (izvrsno)	C2 (perfektno)
slušati	Razumem duže razgovore i mogu da pratim kompleksne argumentacije ako mi je tema donekle poznata. Mogu da razumem na televiziji ili radiju najveći deo vesti i aktualnih reportaža. Mogu da pratim veliki deo igranih filmova ako se koristi standardni jezik.	Mogu da pratim duže govore iako nisu strukturisani odnosno sadržaji nisu eksplicitno navedeni. Mogu bez većih poteškoća da pratim emisije odnosno filmove na televiziji.	Nemam poteškoća da razumem šta se govori. Sve jedno da li to bilo uživo ili u medijama iako se govori brzo. Treba mi samo neko vreme da se naviknem na neki posebni akcent.
čitati	Umem da pročitam i razumem članke i knjige o sadašnjim problemima u kojima pisac zauzima neko posebno držanje odnosno neki posebni stav, npr. u novinama. Razumem tekstove koji opisuju pravila i daju uputstva, npr. uputstva za upotrebu. Razumem stručne članke koji se odnose na moju struku.	Razumem dugačke i kompleksne stručne tekstove i razlikujem nijanse različitog značenja. Razumem takođe i stručne tekstove i duža tehnička uputstva koja ne spadaju u moju struku.	Praktično bez poteškoća razumem sve vrste pisanih tekstova iako su abstraktni odnosno ako im je sadržaj/ jezik kompleksan npr. priručnici, stručni članci i književna dela.
učestvovati u razgovorima	Umem da se sporazumem spontano i tačno, tako da je razgovor sa osobama kojima je to maternji jezik moguć. U meni poznatim situacijama mogu da učestvujem u diskusijama i da obrazložim odnosno branim svoja gledišta. Umem da razjasnim potrebne korake u kompleksnim situacijama.	Umem spontano i tačno da se izrazim tako da ne moram često da tražim reči. Umem da koristim jezik efektivno u društvenom i poslovnom životu. Umem svoje misli i mišljenja precizno da izrazim i svoje priloge da povežem s onim od drugih.	Mogu bez poteškoća da učestvujem u svim razgovorima i diskusijama i poznate su mi fraze odnosno izreke govornog jezika. Govorim tačno i umem da izrazim i fine nijanse značaja. Ako mi nedostane neka reč umem bez poteškoća da nastavim rečenicu odnosno da formulišem na neki drugi način tako da se skoro ni ne primeti.
formulisati čitave rečenice	Umem da objasnim svoj stav u odnosu na aktualne događaje odnosno da navedem korist i štetu različitih mogućnosti. Umem da prezentiram sebe i svoje kvalifikacije odnosno kompetencije u intervjuu. Umem da pričam o svojoj prošlosti i svojim perspektivama.	Umem kompleksne sadržaje opširno da opišem i pri tome da povežem tačke tema, da izlažem posebne aspekte i prikladno okončam svoj prilog.	Umem da opišem i razjasnim sadržaje jasno, tačno i u stilu situacije. Umem logično da sastavim svoje izlaganje i tako slušaocima olakšam prepoznavanje i pamćenje bitnih tačaka.
pisati	Kada pišem neki izveštaju umem da izložim informacije odnosno argumente ili protivargumente za / protiv neki određeni stav. Umem bez pomoći da napišem i službena pisma.	Pismeno umem da se izrazim jasno i dobro strukturisano i da opširno izložim svoje mišljenje. Umem da pišem pisma, sastave ili izveštaje o kompleksnim sadržajima i da izdignem za mene bitne aspekte. Mogu da prilagodim svoj stil publici koja treba da ga čita.	Umem jasno i tačno da pišem odnosno stil da prilagodim prilici. Umem da sastavim buhvatna pisma i kompleksne izveštaje odnosno članke i da strukturiram tekst na taj način da čitaoci lakše razumeju i zapamte bitne tačke. Umem da saberem i diskutiram stručne odnosno književne tekstove.

* prema zajedničkom okviru referencija za jezike Evropskog saveta/Štrasburg i sa specifičnim promenama u domenama

Čeklista za upotrebu jezika na poslu 1

Upotreba jezika i mogućnosti kontrole	umem ...	govoriti	slušati	pisati	čitati
Opisati i razumeti dešavanja					
npr. moj svakodnevni život: Šta radim tokom dana? S čime počinjem? Šta radim nakon toga? Šta radim na kraju dana?	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
Pravila opisati i razumeti					
npr. neke igre: Šta je cilj te igre? Šta moraju igrači da rade? Šta nesmeju? Kad je kraj igre? ili npr. pravila meni poznatog posla	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
Postupke strukturisati, opisati i razumeti					
npr. peglati košulju, zameniti sijalicu ili neki drugi poznati posao/ rad	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
Informacije iz medija razumeti					
telefonska sekretarica	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
oglas	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
brošure za dalje obrazovanje	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
folderi	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
članci u novinama	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
objave	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
...	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐
Vođenje razgovora u pauzi					
	umem bez poteškoća	☐	☐	☐	☐
	umem uz pomoć	☐	☐	☐	☐

Čeklista za upotrebu jezika na poslu 2

Upotreba jezika i mogućnosti kontrole	umem ...
Poslovne oglase čitati i razumeti npr. uporediti oglase sa svojim sposobnostima i kvalifikacijama i ustanoviti da li ja odgovaram zahtevima	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć ili s mnogo grešaka
Pitati npr. ako nekoga nisam razumeo	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć ili s mnogo grešaka
Nesporazume razjasniti npr. ako me je neko pogrešno razumeo	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć ili s mnogo grešaka
Iskazati sopstvene potrebe npr. nekoga zamoliti za nešto što mi je potrebno	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć ili s mnogo grešaka
Zauzeti stav npr. ako sam drugog mišljenja nego moja koleginica ili kolega odnosno moj šef ili šefica.	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć ili s mnogo grešaka
Sledeće korake dogovoriti npr. kad sa kolegom ili koleginicom delim neki posao (npr. sastaviti neki tekst ili zajedno nešto kuvati,...)	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć ili s mnogo grešaka
Utvrđiti termin npr. termin kod lekara	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć ili s mnogo grešaka
Nekome nešto objasniti npr. nekome neki posao objasniti tako da na kraju ta osoba zna šta treba da uradi	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć ili s mnogo grešaka
Telefonirati	
zatražiti informacije	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć
proslediti informacije	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć
javiti da sam bolestan/ bolesna	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć
ostaviti poruku na sekretarici	☐ umem bez poteškoća ☐ umem uz pomoć

Moj poslovni profil

Ja sam ...

Umem ...

Lista mojih obrazovanja

godina (od-do)

ime škole na maternjem jeziku i na nemačkom

znanje i sposobnosti

završno svedočanstvo/ diploma/ datum izdavanja/ priznata/ nostrificirana od

godina (od-do)

ime škole na maternjem jeziku i na nemačkom

znanje i sposobnosti

završno svedočanstvo/ diploma/ datum izdavanja/ priznata/ nostrificirana od

godina (od-do)

ime škole na maternjem jeziku i na nemačkom

znanje i sposobnosti

završno svedočanstvo/ diploma/ datum izdavanja/ priznata/ nostrificirana od

Lista mojih obrazovanja (nastavak)

godina (od-do)

ime škole na maternjem
jeziku i na nemačkom

znanje i sposobnosti

završno svedočanstvo/ diploma/ datum
izdavanja/ priznata/ nostrificirana od

godina (od-do)

ime škole na maternjem
jeziku i na nemačkom

znanje i sposobnosti

završno svedočanstvo/ diploma/ datum
izdavanja/ priznata/ nostrificirana od

godina (od-do)

ime škole na maternjem
jeziku i na nemačkom

znanje i sposobnosti

završno svedočanstvo/ diploma/ datum
izdavanja/ priznata/ nostrificirana od

Lista moje radne prakse

godina (od-do)

ime, branša i mesto
gde se firma nalazi

zaposlen/ zaposlena kao

sposobnosti i znanje

radna svedočanstva/ potvrde

godina (od-do)

ime, branša i mesto
gde se firma nalazi

zaposlen/ zaposlena kao

sposobnosti i znanje

radna svedočanstva/ potvrde

godina (od-do)

ime, branša i mesto
gde se firma nalazi

zaposlen/ zaposlena kao

sposobnosti i znanje

radna svedočanstva/ potvrde

Lista moje radne prakse (nastavak)

godina (od-do)

ime, branša i mesto
gde se firma nalazi

zaposlen/ zaposlena kao

sposobnosti i znanje

radna svedočanstva/ potvrde

godina (od-do)

ime, branša i mesto
gde se firma nalazi

zaposlen/ zaposlena kao

sposobnosti i znanje

radna svedočanstva/ potvrde

godina (od-do)

ime, branša i mesto
gde se firma nalazi

zaposlen/ zaposlena kao

sposobnosti i znanje

radna svedočanstva/ potvrde

Lista mojih dodatnih aktivnosti (domaćinstvo, počasne službe, interesi itd.)

godina (od-do)

zadaci

sposobnosti i znanje koji
su bili potrebni za to

radna svedočanstva/ potvrde

godina (od-do)

zadaci

sposobnosti i znanje koji
su bili potrebni za to

radna svedočanstva/ potvrde

godina (od-do)

zadaci

sposobnosti i znanje koji
su bili potrebni za to

radna svedočanstva/ potvrde

Lista mojih dodatnih aktivnosti (nastavak) (domaćinstvo, počasne službe, interesi itd.)

godina (od-do)

zadaci

sposobnosti i znanje koji
su bili potrebni za to

radna svedočanstva/ potvrde

godina (od-do)

zadaci

sposobnosti i znanje koji
su bili potrebni za to

radna svedočanstva/ potvrde

godina (od-do)

zadaci

sposobnosti i znanje koji
su bili potrebni za to

radna svedočanstva/ potvrde

Poznavanje jezika

jezik:**potvrđeno**

razumeti – slušati

razumeti – čitati

govoriti (dialog)

govoriti (monolog)

pisati

jezik:**potvrđeno**

razumeti – slušati

razumeti – čitati

govoriti (dialog)

govoriti (monolog)

pisati

jezik:**potvrđeno**

razumeti – slušati

razumeti – čitati

govoriti (dialog)

govoriti (monolog)

pisati

Poznavanje jezika za poslovne svrhe

umem ...

bez poteškoća

uz pomoć

Lined writing area with horizontal lines for text input.

2 Gde želim da stignem ?

Geldišta

Tržište rada

Geldišta – Tržište rada

Ovaj drugi deo Vašeg Portfolija služi orijentaciji na tržištu rada i razmatranju, koje sposobnosti i koje znanje možete, odnosno želite, na njemu da upotrebite

Postaće Vam jasno koje osobe i institucije u Vašoj okolini mogu da Vam pomognu i koje izvore informacije možete da koristite za Vašu poslovnu orijentaciju. Na kraju ovog dela razvićete predstavku o Vašem mogućem radnom mestu i razraditi prvi konkretni poslovni cilj.

Pre toga bitno je da razmislite o Vašem stavu prema radu i svemu što je povezano s time. Po našem shvatanju, pored Vaših kvalifikacija i znanja, bitan uslov za uspešan početak je da postanete svesni pravila radnog života i reflektirate očekivanja uloge koju želite da igrate u tome.

Misli uz temu rada

Stav prema radu i šta nam posao znači, utiče na naše poslovne postupke, odluke i osećanja.

- Kako/Šta mislim o radu, uspehu i zadovoljstvu?
- Koje uzrečice mi padaju na pamet kad govorimo o radu/poslu?
- Kome se divim za ono što uspeva?
- Šta ću jednog dana mojim unucima/unukama reći o tome šta je bitno u poslovnom životu?
- Mogu li da primetim razlike između mojih predstavka i od mene realizovane stvarnosti?

U poslovnom procesu (op-) stajati 1

Poslovan život je određen pravilima i poznavanje tih pravila je uslov za moje (ponovno) stupanje u radni odnos.

- Šta bih morao/ morala sve da učinim da NE bih bio/ bila uspešna?

U poslovnom procesu (op-) stajati 2

Svako od nas „igra“ neku „ulogu“ u poslovnom životu. Sa tom „ulogom“ povezana su očekivanja, koja utiču na moje postupke, odluke i osećanja:

- Šta očekujem od „dobrog“ šefa odnosno „dobre“ šefice? Zašto?
- Šta očekujem od „dobrog“ kolege odnosno „dobre“ kolegice? Zašto?
- Šta očekujem od „dobrog“ saradnika odnosno „dobre“ saradnice? Zašto?

- Šta ne bih mogao/ mogla ni u kom slučaju da prihvatim? Zašto?
- Gde se moja očekivanja razlikuju od onih drugih osoba?
- I, kakav/ kakva sam ja?

Uloge spola na poslu

Žene i posao: Kako se to slaže?

- Koji poslovi su tipični za žene a koji za muškarce?
- Kad i gde rade žene još i dan danas? Kad i gde rade muškarci još i dan danas?
- Kako je to u mom slučaju? Kako želim da to bude u budućnosti?
- Šta to znači za porodicu?

Mreže

Mreža su osobe koje poznajem i s kojima sam u kontaktu i koje mogu da mi pomognu kada mi je potrebna podrška. Stvaram sliku svojih mreža:

- Kakvi su moji odnosi? Ko mi je bitan? S kim stojim u kontaktu?
- S kim bih mogao/ mogla da učim i govorim zajedno nemački?
- Ko od tih osoba ima kontakt s mojim zanimanjem?
- Ko bi mogao da mi pomogne da nađem posao?
- Ko bi mogao da me podržava kada nađem posao?
- Kako mogu svoje mreže da proširim?

Naći informacije

Ako kao sledeće želim da se orijentišem na tržištu rada moram kao prvo da razmislim gde da nađem potrebne informacije:

- Kako mogu da nađem osnovne informacije o tržištu rada, zanimanjima i mogućnosti obrazovanja?
- Koje strategije su odgovarajuće?

Orijentacija na tržištu rada 1

U sledećem postavljam sebi osnovna pitanja za orijentaciju na tržištu rada. Neću moći sva pitanja od jendom da odgovorim. Potrebno mi je nekoliko koraka za to. Neće sva pitanja biti relevantna za mene.

- Da li se moje obrazovanje priznaje u Austiji?
- Mogu i želim li uopšte u tom poslu da radim?
- Ima li nekih sličnih zanimanja?
- Koja zanimanja, za koje se interesujem, su mi poznata?
- Kako mogu u Austriji da izučim svoj posao ili posao koj me zanima?
- Koje uslove moram da ispunim?
- Koje šanse imam u Austriji da nađem radno mesto u toj struci?
- Koja zanimanja se trenutno traže?
- Informisaću se o tri zanimaja koja me interesuju.

Orijentacija na tržištu rada 2

Upoređujem svoj profil kompetencija sa zanimanjima koja me interesuju:

- Jesam li za te poslove pogodan/ pogodna?
- Koji zahtevi su povezani s tim poslom?
- Koje uslove već ispunjujem a šta mi još nedostaje?
- Kako mogu inače da ustanovim za koje poslove sam pogodan/ pogodna?

Moje idealno radno mesto

Predstavljam sliku svog idealnog radnog mesta. S time mi postaje moj poslovni cilj jasniji. Prilikom toga preispitujem takođe da li mi to uopšte odgovara:

- Pod kojim uslovima želim u buduće da radim?

Mislím na moje idealno radno mesto. Kako izgleda tamo sa:

- radnim vremenom, radnim mestom, veličinom i vrstom preduzeća
- opterećenjem, stresom, raznolikošću, rutinom, odgovornošću
- radnom klimom, kolegama i koleginicama, socialnim dažbinama, zaradom
- poznavanjem jezika, ...?

Postvljam redosled uslova:

- Koji uslovi su mi posebno važni a koji manje?
- Zbog čega?

Moji poslovni ciljevi

Dobio/ dobila sam pregled o tržištu rada i uporedio/ uporedila zanimaja sa svojim sposobnostima:

- Koje poslovne ciljeve sam trenutno sebi postavio/postavila?
- Šta želim da postignem?
- Koje alternative imam, ako to ne mogu da postignem.

3 Kako da stignem tamo?

Put k poslu

Strategije učenja

Cilj pred očima

Put k poslu – Strategije učenja – Cilj pred očima

U radu sa Portfolijem ste mnogo razmišljali o tome koje sposobnosti i kompetencije Vas odlikuju i gde leži Vaša jačina. Dobili ste pregled o tržištu rada i znate gde želite da upotrebite Vaš potencijal. U sledećem delu se radi o tome kako možete da planirate potrebne korake i da preispitate da li ste ciljeve dobro izabrali.

Sada možete u zadnjem delu Portfolija za jezike i kvalifikacije povovo u detalju da preispitate da li Vaše sposobnosti stvarno odgovaraju zahtevima odabranog zanimanja odnosno gde i kako možete da nadoknadite kvalifikacije ili znanje koje Vam još nedostaje.

Uočavate koliko dobro morate da poznajete jezik da bi ste mogli da komunicirate u željenom poslu i gde možete da naučite ono što Vam je potrebno. Za to i za sve druga obrazovanja koja su Vam potrebna za Vašu karijeru bitno je da postanete svesni svojih strategija i tehnika učenja, jer će Vam to na Vašem putu biti veoma korisno.

Razmislićete o strategijama koje će Vam koristiti u potrazi za poslom i planiraćete šta morate tačno da preduzmete odnosno ko može da Vam da podršku da biste mogli da koračate svojim putem. S time ste najpre završili rad sa Portfolijem. Čestitamo Vam! Želimo Vam sve najbolje i mnogo sreće prilikom stupanja na tržište rada.

Put k mom poslovnom cilju 1

- Pod kojim uslovima mogu da radim u svom željenom zanimanju i koje su mi sposobnosti i kvalifikacije potrebne? Koje već imam? Kako mogu da ih dokažem?
- Koje sposobnosti i kvalifikacije su mi još potrebne?
- Gde mogu to da naučim? Koliko to traje? Koliko to košta? Kada mogu da počnem s time? Gde moram da konkurišem? Ima li nekih rokova kojih moram da se pridržim?

- Koje poslove ću morati u svom željenom zanimanju da obavim na nemačkom?
- Umem li to?
- Gde mogu da naučim to što mi je potrebno?

Put k mom poslovnom cilju 2

- Ima li nekih drugih razloga, koji mi otežavaju da počnem da radim? (npr. deca, brige o stanu, zdravlje, financije,...)
- Koje osobe i/ili institucije mogu da mi pomognu?
- Ima li stvari koje nemoram uopšte da uradim, mogu da obavim na neki drugi način, mogu nekom drugome da prepustim? Kome?
- Ima li nekoga, koga mogu da zamolim za pomoć? Koga?
- Kako da ga/ je zamolim za pomoć?

Ako je sve obavljeno i sada želim da stupim na tržište rada postavljam sebi sledeća pitanja:

- Kako sam do sada našao / našla radna mesta?
- Šta sam sve morao/ morala da znam?
- Koga sam morao/ morala da poznajem? S kim sam morao/ morala da razgovaram?
- Koje korake sam morao / morala da preduzmem?
- Ako još nikada nisam radio/ radila, uzimam kao primer neku meni blisku osobu.

Tehnike i strategije učenja 1

- Koje aktivnosti učenja su mi poznate?
- Koje aktivnosti učenja na kursu mi odgovaraju? Koje ne? Zašto?

Sećam se situacije u kojoj sam nešto učio/učila:

- Kakva je to situacija bila?
- Ko je učestvovao?
- Šta sam ja radio/ radila?
- Kako mogu to da iskoristim za učenje nemačkog jezika i za učenje na poslu?

Gledam svoje materijalije za učenje.

- Ima li tu nekog reda? Kojeg?
- Upoređujem svoje materijalije za učenje s onim mojih kolega/koleginica.
- Želim li nešto da promenim?

Tehnike i strategije učenja 2

- Koje mesto da izaberem za učenje? Kakvo mora to mesto da bude?
- Čega ću se tokom učenja odreći?
- Koliko dugo mogu da se koncentrišem? Šta radim u pauzi?
- Kada najbolje učim? Kako raspodeljujem gradivo?

- Znam li šta želim da postignem učenjem?
- Jesu li moji ciljevi učenja realistični? (vidi „postavljanje ciljeva“)
- Kako ću prekontrolisati da li sam sa učenjem bio/bila uspešan/uspešna?
- Osećam li se spreman/ spremna - nisam li suviše umoran/ umorna, iritiran/ iritirana...?

- Jesu li grupni radovi korisni?
- Koju prednost ima grupni rad? Koju štetu?
- Jesam li ja osoba koja rado kolegama/ kolegamicama nudi pomoć?
- Umem li da prihvatim pomoć?

Strategije učenja jezika

Koje aktivnosti mi koriste kad učim neki novi jezik?

Kako koristim vreme?

Da bih izišao/izišla na kraj s promenama koje se pojavljuju, potrebno je da naučim kako da efikasno koristim svoje vreme. Za to razmišljam:

- Kako izgleda moj dnevni red?
- Koliko vremena provodim s kim ili s čim?
- Jesam li zadovoljan/zadovoljna sa svojim načinom trošenja vremena?
- Ko ili šta mir „krade“ vreme?
- S kim ili s čim želim da provedem više vremena?
- Koje promene će se dogoditi kada počnem da radim ili kad počnem s nekom obukom?
Na koga u mom bližem krugu to utiče?
- Kako ću s time izići na kraj?

Postaviti sebi cilj

Kada formulišem ciljeve bitno je da obratim pažnju na to da su realistični. To nije uvek jednostavno. Da bih to vežbao/ vežbala mislim na neki privatni ili poslovni cilj, zapisujem ga u jednoj jedinoj rečenici i preispitujem:

- Je li konkretno formulisan?
- Je li upšte moguće da se postigne taj cilj?
- Je li mi je taj cilj atraktivan?
- Mogu li ga prekontrolisati kada ga postignem?
- Ima li termina do kada želim da postignem taj cilj?
- Šta će se u mom životu promeniti kada postignem taj cilj?
- Želim li to?

Moj plan

Sada ću da napravim plan. Razmišljam i sastavljam listu:

- Šta je moj cilj?
- Koje korake moram da preduzmem da bih postigao/ postigla taj cilj?
- Koja pitanja moram još da rešim?
- Ko može da me podržava?
- Do kojih promena će doći?
- U kom redosledu ću da preduzmem te korake?
- Do kada želim da obavim te korake?
- Šta ću da učinim da bih se pridržao/ pridržala svog vremenskog plana?
- Posle kojih koraka ću se nagraditi? Kako?

Prekontrolisati sopstveni plan

Da bih ispitao/ ispitala da li je moj plan realističan i da nisam nešto zaboravio/ zaboravila, ispričaću nekome svoj plan u svim detaljima. Zajedno razmišljamo:

- Jesu li svi koraci jasni?
- Vode li svi koraci ka cilju ili ima li i nekih koraka koji vode na zaobilaske? Zbog čega?
- Jesam li nešto zanemario/ zanemarila?

Moj plan

Cilj

Šta moram da učinim?

Ko može da me podržava?

Do kada želim to da obavim?

Novi termin

OK

Cilj

Šta moram da učinim?

Ko može da me podržava?

Do kada želim to da obavim?

Novi termin

OK

Cilj

Šta moram da učinim?

Ko može da me podržava?

Do kada želim to da obavim?

Novi termin

OK

Moj plan (nastavak)

Cilj

Šta moram da učinim?

Ko može da me podržava?

Do kada želim to da obavim?

Novi termin

OK

Cilj

Šta moram da učinim?

Ko može da me podržava?

Do kada želim to da obavim?

Novi termin

OK

Cilj

Šta moram da učinim?

Ko može da me podržava?

Do kada želim to da obavim?

Novi termin

OK

Pregled godine

Meseci:

Šta ću obaviti:

4 Glosar

izraz	objašnjenje na mom jeziku	izraz i objašnjenje na nemačkom
Portfolio	Mapa, u kojoj neka osoba za prezentaciju svojih kompetencija i kvalifikacija skuplja dokumente i primere svoga rada.	
Kompetencije	Sposobnosti i znanje, držanje i stavovi, koje mogu da koristim za postizanje nekog konkretnog cilja. Kompetencije sam tokom života pridobio praktičnim iskustvima i usmerenim učenjem.	
Kvalifikacije	Kompetencije koje sam u okviru obrazovanja ili putem rada pridobio i koja su potvrđena sveđočanstvima ili u drugom obliku od nekog eksternog autoriteta.	
Ključne kompetencije	Kompetencije koje nisu stučnog oblika. To su kompetencije koje se odnose na ophod s drugim osobama, s zadacima i stvarima, s vremenom i sa samim sobom. Pošto se tretiraju kao osnovne kompetencije i kao uslovi u svim radnim oblastima nazivaju se "ključnim" kompencijama.	

izraz

**objašnjenje na mom
jeziku**

**izraz i objašnjenje
na nemačkom**

5 Dosje

■ Iskustva

Život u više kultura

Kao migrant/ migrantica poznat mi je život u različitim kulturama.

- Koje prednosti imam od tog znanja?
- Koje sposobnosti sam tokom života u različitim kulturama razvio/ razvila?
- U kojim situacijama mogu to znanje i te sposobnosti da mi budu od koristi?

Lična motivacija

Tokom života morao/ morala sam sopsvenom snagom da pređem prepreke i poteškoće. Da bih to mogao/ mogla da uspem, morao/ morala sam besprekidno da se motivišem sopstvenim ciljevima, aktivno da tražim informacije i da se suprotstavim poteškoćama.

- Šta mi je palo lako a šta manje?

S time sam pokazao/ pokazala da umem da motivišem samog/ samu sebe.

Lična organizacija

U životu sam postigao/ postigla ciljeve i da bih to uspeo/ uspela morao/ morala sam da raspodelim sopstveno vreme i snagu.

- Gde i kada je to bilo?
- Šta mi je palo lako a šta manje?

S time sam pokazao/ pokazala da umem samog/ samu sebe da organizujem.

Snošenje odgovornosti

Navikao/ Navikla sam da pouzdano obavim svoje zadatke, da se držim dogovora i da snosim posledice svog ponašanja.

- Koji su to zadaci bili u prošlosti i koji su to sada?
- Šta mi pri tome pada lako a šta teško?

S time sam pokazao/ pokazala da sam sposoban/ sposobna da snosim odgovornost.

Savlađivanje stresa

Bilo je uvek situacija u kojima sam pod pritiskom i napetosti aktivno radio/ radila i uspeo/ uspela da izvršim svoje zadatke do kraja.

- Kako sam se osećao/ osećala?
- Šta sam poduzeo/ poduzela da bih ipak uspeo/ uspela?
- Šta od toga mogu da iskoristim u mojoj trenutnoj situaciji?

S time sam pokazao/ pokazala da umem da savladam stres.

Komunikacija

Mislím na situacije u kojima sam putem razgovora uspeo/ uspela da rešim probleme ili došao/ došla do novih ideja.

- Kakve su to bile situacije?
- Ko je sadelovao u tim razgovorima?
- Jesam li ja više slušao ili govorio? Koja uloga mi bolje leži?

S time sam pokazao/ pokazala da umen da komuniciram.

Sarađivanje

Sećam se zadatka/ posla koj sam zajedno sa drugima obavio/ obavila i koj nam je uspeo zato što smo sarađivali.

- Zašto smo radili u grupi?
- Ko je šta radio?
- Koju ulogu sam preuzeo/ preuzela?
- Je li mi pada lako da zamolim druge za pomoć odnosno da prihvatim pomoć?

S time sam pokazao/ pokazala da umem sarađivati s drugima.

Rešavanje konflikta

Ako sam bio/ bila drugog mišljenja odnosno kada sam primetio/ primetila nesporazume ili svađu među drugima (npr. u rodbini, među prijateljima, komšijama, kolegama, starešinama,...):

- Kako sam se tada ponašao /ponašala?
- Jesam li tražio/ tražila rešenje? Koliko je to dugo trajalo?

S time sam pokazao/ pokazala da sam sposoban/ sposobna da rešavam konflikte.

Nalaženje rešenja

Ako naiđem na neki problem, na šta se više koncentrišem, na problem ili na rešenje?

- Sećam se primera gde sam našao/ našla dobro rešenje.

S time sam pokazao/ pokazala da umem da nađem rešenja.

Fleksibilnost

U životu sam pokazao/ pokazala da sam u stanju da ispusitm svoje planove i da pratim nove.

- Kako sam se osećao/ osećala prilikom toga?
- Na koga je ta promena još uticala?
- Šta se pozitivno iz toga razvilo?

S time sam pokazao/ pokazala da sam fleksibilan/ fleksibilna.

Sposobnost organiziranja

U životu sam često planirao/ planirala duže vremena unapred, uskaldio/ uskladila različite zahteve i uspeo/ uspela „nešto“.

- Gde i kada je to bilo?
- Kako sam to uspeo/ uspela?
- Šta mi je palo lako a šta ne?

S time sam pokazao/ pokazala da umem da organizujem.

Učenje jezika

Ako želite da naučite neki novi jezik biće Vam korisno ako postanete svesni koje ste strategije već uspešno koristili i koj odnos imate prema novom jeziku. Razmišljam:

- Kako sam naučio/ naučila maternji jezik?
- Kako sam naučio/ naučila neki strani jezik?
- Koji osećaji me povezuju sa jezicima koje govorim?
- Koje osećaje povezujem s nemačkim? Je li mi se sviđa?
- Šta bi mi bilo korisno za učenje nemačkog jezika?

Jezik i posao

Uzimam ponovo čeklistu za upotrebu jezika na poslu 1 i 2 i razmišljam o tome da li odnosno kada sam te poslove već obavljao/ obavljala na maternjem jeziku i da li odnosno kada sam to učinio na jeziku države u kojoj se nalazim.

- Kakva je to bila situacija?
- Šta mi je palo lako? Šta mi je palo teško? Zašto?
- Hoću li to i u budućnosti morati da učinim?
- Kako ću to u budućnosti obaviti?

Uspesi mog života

Mislím na zadnjih 10, 20 godina svog života, na događaje koji su za moj život bili ključni.

- Koji su bili najbitniji za mene? Zbog čega?
- Kako sam se osećao/ osećala tada?
- Kakvog/Kakvu su me drugi tokom tog vremena doživeli?

Vizije

Pretstavljam da je prošlo 10 godina.

- Kako izgleda moj život? Gde i u kojoj okolini živim? S kim živim?
- Kakav je odnos između mene i moje porodice odnosno mene i mojih prijatelja?
- Šta mi znači moj posao? Koj deo mog života zauzima posao?
- Šta radim van radnog mesta?
- Koliko novca imam?
- Kakvo je moje telesno stanje?

Promene

Da bih mogao/ mogla aktivno da izlazim na kraj s promenama koje mi predstoje postajem svestan/ svesna šta promene za mene znače i koju ulogu sam ja dosada igrao/ igrala. Posmatram najvažnije promene u mom životu:

- Kako je došlo do njih?
- Jesu li to bili spoljni ili unutrašnji razlozi?
- Šta su te promene u mom životu značile?
- Kako sam ih doživeo/ doživela? Kako su ih doživele osobe koje su mi blize?
- Kako misle te osobe o tome?
- Koje osobe su igrale bitnu ulogu prilikom tih promena? Zbog čega?

Osećanja i zdravlje

Moje telesno i duševno zdravlje su uslovi za moje poslovno agiranje. Razmišljam:

- U kom sa zdravstvenom stanju trenutno?
- Šta činim za svoje zdravlje? Šta činim za svoje telo?
- Imam li nekih predloga za bolje zdravlje?
- Šta mi je potrebno da bih se osećao/ osećala dobro?

Koreni mog poslovnog života

Da biste pronašli dodatne potencijale može Vam biti od pomoći ako razmislite koje ste želje imali kao dete mada niste mogli da ih realizujete:

- Šta sam kao dete hteo/ htela da postanem?
- Koje sam ideale imao/imala kao dete?
- Šta su osobe iz mog kruga želeli da postanem (moj otac, moja majka, moj deda moja baba, drugi rođaci)?
- Koje zanimanje sam konačno izučio/ izučila? Kako je došlo do toga?

Uspesi

Postajem svestan/ svesna svojih dosadašnjih uspeha, da bih crpio/ crpela snagu za svoj dalji put. Razmišljam:

- Šta sam sve postigao/postigla u svom životu?
- Na čemu mogu to da prepoznam?
- Šta sve želim još da postignem?

Odluke

Trenutno donosim odluke koje snažno utiču na moj život. Za to je pogodno ako postanem svestan/ svesna kako su u mom dosadašnjem životu donošene odluke. Mislim na jednu važnu odluku u mom životu:

- Ko je tada bio bitan?
- Na koj način je doneta ta odluka? (razgovorom, delima, brzo, sporo, dugo zreleći,...)
- Koje osobe su imale uticaj? Koja stavišta su one zastupale?
- Koju osnovu je imala ta odluka?
- Šta to znači za moju budućnost?

Sposobnost prilagođavanja

Sposobnost nečemu se prilagoditi, je dragocena pomoć kada se radi o poslovnim odlukama. Tokom života sam dokazao/dokazala da umem da se prilagodim mada mi nije uvek palo lako:

- Gde i kako sam se prilagodio/ prilagodila?
- Šta mi je to donelo?
- U kojoj situaciji ne želim da se prilagodim?

